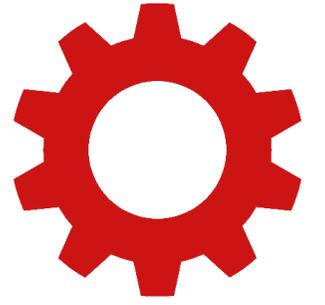

SINIF TAVRI

SAYI: 2020/11

**KIDEMİNİ KORU,
İŞİNİ KORU!**

KIDEMİNİ KORU, İŞİNİ KORU!

AKP iktidarı bir kez daha kıdem tazminatı fonu gündemini açıyor. Salgın ve krizin yarattığı ekonomik bedeli emekçilerin üzerine yıkmaya çalışan sermaye ve iktidarı emekçilerin yüzyıla yaklaşan kıdem tazminatı hakkına göz diktiler.

Tamamlayıcı Emeklilik Sistemi (TES) adı altında AKP hem emeklilik sistemini tamamen özel sektöre teslim edecek, hem de kıdem hakkını emekçilerin elinden almış olacak.

Sermaye kâr istiyor, AKP sermayeye emekçiye daha fazla sömürebileceği bir ortam hazırlıyor.

Sermaye güvence istiyor, AKP emekçinin iş güvencesine göz dikiyor.

Sermaye önündeki engellerin kaldırılmasını istiyor, AKP emekçiye sermayeye altın tepsi

de sunuyor.

Tezgâh başında, atölyede, şantiyede, veznede, kasanın başında çalışan arkadaş! AKP'nin yalanlarına kanma!

Kıdem tazminatına sahip çıkman, işine sahip çıkmandır!

Senden işini almalarına izin verme, kıdem tazminatının fona devrilmesine göz yumma. Kıdem tazminatının fona devredilmesi kıdem hakkının yok edilmesidir. Kıdem hakkın, patronun seni işten kafana göre çıkartmasının önündeki temel engellerden biridir. Bu engel kalktığında patron seni hak talep ettiğin için rahatlıkla işten çıkartabilecek.

Kıdem tazminatının kaybı sadece bugünün değil, geleceğin de kaybıdır.

Emeğiyle geçinen arkadaş,
Ne bugününü, ne de yarınını patronların kâr hırsına yar etme.

Hem bugününe, hem de yarınına sahip çık!

NEREDEN ÇIKTI BU FON?

Kıdem tazminatı hakkının budanması uzun bir süredir AKP'nin ve sermayenin gündeminde. 2004 yılında gerçekleştirilen 9. Çalışma Meclisi toplantısında resmi olarak kayıt altına alınan talep, kıdem tazminatının patronlar üzerinde bir yük yarattığı iddiası üzerine gündeme getirildi. Özellikle o dönem Türkiye İşverenler Sendikası'nın gündeme getirdiği kıdem tazminatının fonu, AKP cephesi tarafından da hızlıca benimsendi.

Kıdem tazminatının patronlara yük olduğu, bu yükün azaltılması gerektiği iktidar cephesi tarafından sürekli dile getirildi. Örneğin eski Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'nın 7 Kasım 2006 yılında verdiği beyanatta şöyle deniliyordu: İşverenin kıdem tazminatı yükü düşecek... Ayrıca fonun en sert savunucusu olan

Başbakan Yardımcısı ve Eski Maliye Bakanı Mehmet Şimşek ise "esnek iş gücü piyasasına" geçişin önünü açmak için "kıdem tazminatı istihdam artışındaki en önemli engeldir" ifadelerini kullandı.

Fonun bugün bir kez daha gündeme gelmesi ise kriz ve salgının yarattığı ekonomik bedelin emekçilere yansıtılma ihtiyacıdır. Hazine ve Maliye Bakanı Berat Albayrak, göreve gelir gelmez açıkladığı Yeni Ekonomik Plan'da kıdem tazminatı hakkının kaldırılacağı maddesini geçirdi.

Üstelik bu sefer sadece emekçinin kıdem hakkı elinden almak istenmiyor. Aynı zamanda işlemeyen Bireysel Emeklilik Sistemi'de genişletilerek, kıdem fonuyla birleştirilmek isteniyor. Tamamlayıcı Emeklilik Sistemi (TES) adıyla kurulmak

istenilen fon, emekçilerin kıdem hakkını elinden aldığı gibi, yerli-yabancı patronlara ve finans tekellerine kaynak sağlanmak için kullanılacak.

Kıdem tazminatının fona devredilmesi patronların daha örgütsüz ve kurlsız bir çalışma hayatı yaratmak için attığı bir adım. Fon sayesinde tek tek patronlar kıdem ödemekten kurtuluyor. Üstelik patronlar fona yatıracakları miktarı dahi emekçilere yansıtacaklar. Böylece hakkını arayan, ücreti kıdem kazanmasıyla beraber artan emekçiler kapı dışarı edilecek, onların doğurduğu boşlukla işsizliğe mahkûm edilmiş, örgütsüz emekçilere "iş" verilecek.

Kısacası, patronlar bir taşla iki kuş vurma peşinde.

FON NELER GETİRİYOR, NELER GÖTÜRÜYOR?

Kıdem tazminatının kaldırılarak bireysel emeklilik sistemiyle birleştirilmesi ile devasa bir kaynak yaratılacak. Bu değişiklik ile AKP "emekçiler lehine" adım attığını iddia ediyor. Kayıt dışılık, sigorta primlerinin düşük yatırılması ve hukuki açıkların istismar edilmesi nedenleriyle kıdem tazminatını büyük çoğunluğun alamadığını iddia eden AKP, fonla birlikte herkesin kıdem hakkına sahip olacağını belirtiyor. Yeni sistem ile kıdem hakkını kazanmak için bir yıl beklemek zorunda kalınmayacağı dahi iddia edilmekte.

Tasarının gizli saklı kapılar ardında hazırlanıyor oluşu işçilerin kıdem tazminatı hakkında tavır geliştirmeleri önündeki engellerden biri. Ancak iktidar kaynakları tarafından sızdırılan bilgilere göre fonun getirdikleri ve götürdükleri bir hayli fazla.

1- Kıdem tazminatının kaldırılması iş güvencesini ortadan kaldırıyor

Anayasa'nın 49.maddesi uyarınca "Çalışma herkesin hakkı ve ödevidir" şeklinde açık bir hüküm bulunmaktadır. Ayrıca kanunlarla da çalışma hakkını güvence altına alınmıştır. Öte yandan sermaye ve iktidarları, uzun yıllar bu hükümleri budandı ve haklar kuşa çevrildi.

2003 yılında yürürlüğe giren yeni iş kanunu, esnek çalışmanın ve taşeronlaşmanın önünü açarken, iş güvencesine ait hükümlerin etkisini azaltmıştı. İş güvencesinin sömürünün önündeki en önemli engel olduğunu bilen sermaye, bu-

nunla da yetinmeyerek yeni uygulamalar devreye soktu. Bu uygulamaların son halkasını kıdem tazminatının kaldırılması oluşturuyor.

Patronların yakındığı kıdem tazminatı yükü, işçilerin işlerinde uzun süre kalmasını sağlayan ve onu yasal olarak koruyan unsurlardan biridir. Tazminatın kaldırılması iş güvencesinin de yitirilmesi anlamına geliyor.

2- Tamamlayıcı Emeklilik Sistemi ile mevcut kazanımlar da ortadan kalkacak

Kurulmak istenen sistemle, mevcut yasaların sağladığı bazı avantajları emekçiler yitirecek. Askerlik, doğum, evlilik, emeklilik gibi özel dönemlerde kıdem hakkını alan emekçiler için bu "gelir" çoğu zaman kurtarıcı rol oynuyordu. Ancak yeni sistem ile bu haklar ortadan kaldırılacak.

Eski sistemde askerlik nedeniyle işten ayrılan bir emekçi kıdem hakkını alırken, yeni sistemde alamayacak.

Eski sistemde evlilik nedeniyle ya da doğum nedeniyle işten ayrılan kadın emekçi, kıdem hakkına başvururken, yeni sistemde alamayacak.

Eski sistemde, belirli bir kıdem ve prim miktarını dolduran bir emekçi, işten ayrılırken, kıdem hakkını alarak işten ayrılıyordu. Yeni sistemde böyle bir hak bulunmayacak.

Yeni kurulacak sistem ile emekçilerin önemli bazı kazanımları da ortadan kaldırılmış olacak.

3- Kıdem hakkı karşılığı edinilen ücret enflasyon karşısında eriyecek, krizlerin tetikleyicisi olacak

Kıdem hakkı, bir yılını doldurmuş tüm işçiler için geçerli. Eğer işçi haklı nedenle işten çıkartılmazsa her yılbaşına bir aylık ücreti almaya hak kazanır. Kıdem hakkı, işyeri değiştirildiğinde kaybedilir.

Yeni getirilmek istenen sistemde ise, ücretler işçilerin hesabına açılmış fonda birikecek. Her yıl için patrone kesilecek belirli bir pay işçinin hesabına yatırılacak. Bu payın ne kadar olacağı ise henüz belirsiz.

En kötü senaryoda çalışan kişi her yılbaşına 30 günlük ücret yerine 19 günlük ücret almaya hak kazanacak. Bununla beraber

işçi fondan istediği zaman parasını çeke-
meyecek. Ancak ölüm halinde varisleri
tarafından ya da emeklilik durumunda fon-
dan parasını çekebilecek. Aksi durumda
parası kesintiye uğrayacak. Bu durumda
işçi istediği zaman parasını fondan alama-
yacağı gibi, parası da enflasyon karşısında
eriyecek.

İktidarın “nemalandırma” ile aradaki
farkın kapatılacağı söylemi de aldatıcı.
Nemalandırma faizi ile yıllık brüt miktar
üzerinden yüzde 3-4 civarında bir faiz iş-
lerken, enflasyon düzeyleri bu oranın çok
üzerinde.

Üstelik kurulmak istenen fon, finans tekel-
leri için “zenginleşmenin” de bir aracısı
olacak. Uluslararası finans işlemlerine
açılacak fon, yurtdışı ve yurtiçi spekülafif
artış ve azalış hedefinde olacak. Bugün
pek çok ülkede emeklilik fonları, aynı ev
kredileri gibi krizin tetikleyicisi konumun-
da. Krizler sonucunda fonlar buharlaşır-
ken, emekçilere taahhüt edilen ödemeler
yapılamıyor.

4-Örgütlenme özgürlüğü darbe yiyecek

Sendika kurmak her işçinin hakkıdır. Ana-
yasa ve kanunlar tarafından korunan bu
hak, çoğu zaman kâh iktidarların uygula-
malarıyla, kâh sermayenin istekleriyle, kâh
onların yandaşları tarafından işlemez hale
geliyor. Bugün milyonlarca emekçinin
bulunduğu Türkiye’de sendikal örgütlülük
düzeyi yüzde 12 düzeyinde bulunuyor.
Üstelik bunların yalnızca yüzde 6’sı toplu
sözleşme yapma hakkına sahip.
Yasalar ve fiili uygulamalar yoluyla sendi-
kalaşmanın önüne geçildiği, işçi örgütlen-
melerinin belinin büküldüğü bir ortamda iş
güvencesinin tamamen ortadan kaldırılma-
sı, işçilerin işyerinde örgütlenmesinin de
önüne geçecek.

Sarı ve yandaş sendikalara mahkûm edilen
ve örgütsüz hale getirilen işçilerin, kı-

dem tazminatının kaldırılması ve iş güven-
cesinin yok edilmesiyle birlikte örgütlen-
meleri bir kat daha zorlaşmış olacak.
Örgütsüzleştirilen ve her türlü hak arama
yolu kapatılmış bir işçi sınıfı sömürüye
karşı savunmasız bırakılmış olacak. Ser-
mayenin en büyük isteği olan emeğin
tamamen kölece çalışma şartlarına sahip
olması böylece mümkün olmuş olacak.

5-Fonun başka amaçlarla kullanılmaya- cağı belirsiz

Kıdem tazminatı fonu ilk kurulmak isteni-
len fon değil.

Geçmişte kıdem tazminatı fonuna benzer
yığınla fon kuruldu. Örneğin işsizlik fonu
bunlardan bir tanesi. İşsizlik fonunun
çalışma dışı kalmış tüm işçiler için kulla-
nılabileceği bir fon olması gerekirken, bu
fonun kullanımı yasalarca sınırlandırılmış
durumda.

İşsizlik fonu için kesilen paralar sermaye-
nin iştahını kabartıyor. Bu fonun teşvik
için kullanılması dahi gündeme pek çok
kez geldi.

Yakın zamanda kurulan Bireysel Emekli-
lik Fonu da benzer şekilde bankalar için
ciddi bir canlanma sağlıyor.

Kıdem tazminatı fonunun da aynı amaç-
larla kullanılıp kullanılmayacağı belirsiz-
liğini koruyor. Ancak burada önemli bir
nokta, fonun “bireysel hesaplar” adına
açılması. Bu durum, fonda biriken para-
ların iktidarların örtülü ödeneği için dahi
kullanılabileceği anlamına da gelebilmek-
tedir.

Ayrıca fonda biriken paraların ancak
emeklilik durumunda alınmaya hak ka-
zanılacağını da belirtmek gerekiyor. Bu
döneme kadar işvereni tarafından primleri
yatırılmayan bir emekçinin, fondan nasıl
yararlanacağı büyük bir muamma.

Fonun kaybettirdikleri

Durum	Kıdem tazminatı	Kıdem fonu
İş Güvencesi	Kısmi	Yok
Ücretin enflasyon karşısında durumu	Korunuyor	Korunmaz
Sendikalaşma özgürlüğü	Kısmi	Yok
Kıdem güvencesi	Var	Yok

FONUN KURULMASINA KARŞI NE YAPMALI?

Kıdem tazminatının kaldırılarak fona dönüştürülmesi henüz tasarı aşamasında. Tasarının yasalaşmadan önce meclise gelmesi gerekiyor. Ancak tasarı meclise geldiğinde yasalaşması için hiçbir engel kalmayacak.

Kıdem tazminatının kaldırılmasını engellemek ve haklarımızı korumak için tek başımıza hareket etmemiz yetmez. Bireysel tavır göstermek ve kenara çekilmek hiçbir şey yapmamakla eş değer. O yüzden tasarının yasalaşmasını engellemek için örgütlü bir mücadelenin yürütülmesi gerekiyor.

Örgütlü bir mücadele için:

1 - İŞYERİNDE KIDEM TAZMİNATININ KALDIRILMASINI ENGELLEMEK İÇİN KOMİTE KUR

İşyerlerinden yükselecek bir sesin önünde hiçbir şey duramaz. Tüm hak arama eylemleri işyerlerine dayandığı zaman başarıya ulaşabilir. Kıdem tazminatının kaldırılmasına karşı işyerlerinde kurulacak komiteler, hem somut bir mücadeleyi içerecek, hem de geniş bir çevrenin kıdem tazminatının önemi hakkında bilgilendirilmesini sağlayacak.

Kıdem tazminatının kaldırılmasını engellemek için ilk adım olarak işyerinde adım at!

İşyerlerinde kurulacak komiteler harekete geçmenin ilk basamağı olacak.

Mavi yaka-beyaz yaka, vasıflı-vasıfsız, tezgâh başında çalışan-masa başında çalışan tüm emekçiler aynı komitelerde yan yana gelmeli.

Gücümüz birliğimizden gelir, birliğimizi kuralım ve harekete geçelim!

3- FONA KARŞI KIDEM TAZMİNATININ YASAL GÜVENCESİNİ SAVUN

AKP, kıdem tazminatı hakkının alınmasındaki eksiklikleri istismar ederek kaldırmak istiyor. Fonun kurulmasında öne sürdüğü dayanak noktası tüm işçilerin kıdem hakkına sahip olacağı iddiasıdır.

Hâlbuki bu durumun sağlanması için fon kurulmasına gerek yok. Hakkı düzenleyen İş Kanunu'nda yapılacak basit bir değişiklik tüm işçilerin kıdem tazminatı hakkını kazanmasını sağlayabilir. Bugüne kadar en temel eksiklik kıdem tazminatının alınmasında yasal güvencenin eksik bırakılmasıdır. Kıdem tazminatı hakkı için devletin her şart altında yasal güvence vermesi ve tazminatın patronun önceliğine bırakılmaması gerekiyor.

Kıdem tazminatı işçinin kazandığı yasal bir haktır. Mali durumu ne olursa olsun her patron vergi ödediği gibi tazminatını işçiye ödemeli.

İşçiler işe girdiği andan itibaren kıdem hakkı kazanmalı ve iş değiştirdiğinde kıdem hakkını kaybetmemeli.

2- SENDİKANDA BİLGİLENDİRME TOPLANTISI YAP

İşyerlerinde işçilerin bir araya gelmesini sağlayan temel araç sendikalar. Türkiye'de sendikaların örgütlü olduğu işyerleri sayısı çok sınırlı. Pek çok sendika işyerlerinde örgütlenmek bir kenara, sarı ve yandaş sendikalardan oluştuğu için kıdem tazminatının kaldırılmasına karşı sessizliklerini koruyorlar.

Ancak bu durumu işyerlerindeki emekçiler değiştirebilir. Kıdem tazminatının kaldırılması, en temel örgütlülük olan sendikaların yok edilmesine de neden olacak. Bu nedenle sektörde bulunan, işyerindeki sendikayla temasa geç.

Kıdem tazminatının kaldırılmasına karşı işyerinde, sendika şubende toplantılar organize edilmesini sağla.

İşçi sınıfının en temel hakkı olan kıdem tazminatının kaldırılmasına karşı sessiz kalan sendikalar yok olmaya mahkûmdur.

Kıdem tazminatına karşı işyerlerinde kurulacak komitelere sendikayı dâhil et.

4- SINIF TAVRI İLE İLETİŞİME GEÇ

Sınıf Tavrı, bir sendikadan veya meslek birliğinden daha fazlasıdır.

Sınıf Tavrı, tüm sendikal örgütlenme ve işçi birliklerini içeren bir mücadele örgütüdür.

Patronların TÜSİAD'ı, MESS'i, TOBB'u, MÜSİAD'ı var, emekçilerin de Sınıf Tavrı var.

Sınıf Tavrı, kıdem hakkının korunması ve işçi sınıfının sermayeye karşı birliğini temsil etmektedir.

İşyerlerinde, sendikalarda, işçi birlik ve derneklerde kurulacak komiteler için Sınıf Tavrı ile iletişime geç.

Haklarının korunması ve yeni haklar kazanmak tek başına yapılacak bir iş değildir.

Sınıf Tavrı, haklarının korunması, kıdem tazminatının savunulması için görev başında.